

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum linksonder

Ons kenmerk
PZH-2018-672326404
Dos-2018-0008688

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Gecombineerd behandelvoorstel moties 844 en 851
onderzoek naar bijen dodende insecticiden en toename
bijenstand Groene Cirkels .

Geachte Statenleden,

Bij de behandeling van de begroting 2019, op woensdag 14 november 2018, zijn twee moties aangenomen die betrekking hebben op de verontrustende achteruitgang van (wilde) bijen en andere insecten. In motie 844 heeft u het college verzocht onderzoek te doen naar het gebruik van insecticiden in de provincie Zuid-Holland, die mogelijk een negatief effect hebben op de sterfte van bestuivers, en de resultaten terug te koppelen aan provinciale staten. In motie 851 wordt het college aangemoedigd –op basis van de positieve resultaten van het Groene Cirkel Bijenlandschap- meer projecten te ondersteunen die de bijenstand verbeteren en daarbij ook populaties van andere insecten te betrekken.

Eind vorig jaar heeft Duits onderzoek een afname van 75% van de totale biomassa in natuurgebieden in Duitsland sinds 1989 gemeten. Op basis van deze verontrustende cijfers hebben wij in 2018 de Vlinderstichting en Wageningen Universiteit de opdracht gegeven om trends van insecten, en het voorkomen van insecticiden voor de provincie Zuid-Holland in beeld te brengen. De uitkomsten van deze onderzoeken hebben wij u in mei 2018 toegestuurd. Omdat er alleen voor dagvlinders voldoende monitoringgegevens aanwezig zijn, hebben wij ons beperkt tot de dagvlinders. Het aantal dagvlinders in de provincie Zuid-Holland blijkt sinds 1990 flink gedaald. Wel blijkt uit de resultaten dat de trends, in de gekozen deelgebieden, sterk verschillen. Het aantal dagvlinders in de duinen is vrij stabiel (er is geen significante trend). Voor bebouwde kom is er een afname met 31% over deze periode. In de overige gebieden is er sprake van een zeer sterke significante afname. Over de gehele periode van 25 jaar is daar het aantal dagvlinders afgenomen met 85%. De achteruitgang lijkt zowel te gelden voor algemene dagvlinderssoorten, schaarse vlindersoorten als trekvlinders (hoewel bij deze laatste groep de oorzaak wellicht grotendeels buiten Zuid-Holland ligt). Het is een indicatie dat het natuurbeleid voor de duinen werkt. De achteruitgang van insecten (dagvlinders) wijkt in het landelijk gebied van Zuid-Holland echter niet af van de verontrustende cijfers uit het Duitse onderzoek.

Om het voorkomen van insecticiden in beeld te krijgen hebben wij begin 2018 Wageningen Universiteit de opdracht gegeven om het voorkomen van zogeheten neonicotinoïden in Zuid-Hollandse honing in beeld te brengen. Er is in de selectie van monsterlocaties onderscheid gemaakt tussen landbouwgebied, natuurgebied en stedelijk gebied. De honing is getest op negen giftige landbouwstoffen, waaronder glyfosaat (round-up) en vijf soorten neonicotinoïden. Er zijn beperkt neonicotinoïden gevonden waarbij de aangetroffen hoeveelheden ruim onder de norm voor menselijke consumptie bleven. Vanwege complexe discussies over de EU-normen en discussies over het effect van neonicotinoïden op de honingbij kunnen wij echter geen sluitende conclusies presenteren, aangezien insecten aanzienlijk gevoeliger zijn dan de normen voor menselijke consumptie.

Op 23 april en 31 juli 2013 zijn statenvragen gesteld over de relatie tussen bijensterfte en insecticiden. Wij hebben in de beantwoording aangegeven geen rol te hebben bij de toelating en het verbieden van insecticiden maar dat wij bereid zijn om samen met wetenschappers uit verschillende universiteiten, samen met een aantal gemeenten en het maatschappelijk middenveld te starten met het inrichten van een “bijenlandschap” tussen Alphen – Leiden – en Zoetermeer. Met als doel om in het landschap jaarrond voldoende voedsel (nectar, stuifmeel) voor wilde bijen en zweefvliegen te realiseren en het –op basis van vrijwilligheid- gebruik van pesticiden te minimaliseren en een voorbeeldgebied in te richten waar de bijensterfte sterk wordt teruggedrongen.

De Provincie Zuid-Holland heeft in 2014 en 2015 € 250.000 subsidie gegeven om het programma Bijenlandschap op te zetten. Daarnaast draagt Fonds 1818 financieel bij. Met dit geld is o.a. het volgende gerealiseerd:

- praktische organisatie/ sociale netwerk /netwerkbijeenkomsten;
- monitoring;
- citizen science met Naturalis;
- opstellen wetenschappelijke ecoprofielen voor bijen en zweefvliegen;
- helpdesk Bijenlandschap waar beheerders de hulp kunnen inroepen van de wetenschap;
- organisatie van bijeenkomsten voor beheerders (netwerk met beheerders);
- cursus bijvriendelijk groenonderhoud;
- communicatie en een burgercampagne over het bijenlandschap;
- website groene cirkel bijenlandschap;
- publiekacties: bijvriendelijke schoolpleinen, vlinder/bijen idylles;
- bijenlinten door het stedelijk en agrarisch gebied;
- bijvriendelijk beheer van bermen en recreatiegebieden.

Naast bijvriendelijke inrichting en beheer zijn veel partijen vrijwillig gestopt met het gebruik van insecticiden.

Al in de eerste jaren bleek het groene cirkel bijenlandschap aan te slaan. Snel kon een groot sociaal netwerk worden opgebouwd met vijf gemeenten rondom de brouwerij van Heineken (Zoetermeer, Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude en Alphen aan de Rijn), Instituut voor Natuur

Educatie, Zuid-Hollands Landschap, Staatsbosbeheer, Naturalis, imkers, stichting EIS, Vlinderstichting, Wageningen Universiteit, LTO, Agrarische Natuurvereniging, beheerders van bermen, bedrijfsterreinen, Fonds 1818, Pro Rail, tuincentra, hoveniers, burgers met tuinen.

In 2015 heeft een 0-meting plaats gevonden op vijftig locaties, en in 2018 de eerste vervolgmeting. De gemeten stijging van het aantal soorten wilde bijen is met 34% een trendbreuk ten opzichte van de sterk dalende landelijke cijfers.

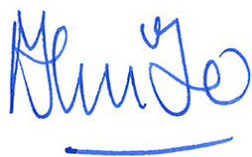
Wij willen in aansluiting op de motie 851 de komende jaren het groene cirkel bijenlandschap uitrollen over de gehele provincie. Wij zijn voornemens in 2019 de uitbreiding van vijf gemeenten naar geheel Holland-Rijnland te faciliteren. In 2010 willen wij, samen met de partners in de landschapstafels, het groene cirkel bijenlandschap provincie dekkend maken. De Omgevingsdienst West-Holland krijgt hierbij een coördinerende rol

Alle gemeenten krijgen hierdoor toegang tot de wetenschappelijke ondersteuning, het beheerdersnetwerk, de helpdesk en het communicatie en campagnemateriaal, etc. Daarnaast zal het aantal ecoprofielen voor bijen worden uitgebreid naar de duinen, stedelijk gebied en de delta en zal het monitoringsprogramma worden uitgebreid. Veel aandacht gaat uit naar het bijvriendelijk inrichten van de bestaande recreatiegebieden, bijenlinten door het agrarisch gebied, bijvriendelijke bermen van gemeenten provincie en rijkswegen en het bijvriendelijk maken van minstens vijftig bedrijfsterreinen. In antwoord op de motie 844 willen wij daarnaast binnen de groene cirkel bijenlandschap met alle partners afspraken maken over het minimaliseren van het gebruik en de verkoop (door tuincentra) van neonicotinoiden.

Wij geven u in overweging de moties hierbij als afgehandeld te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. H.M.M. Koek

voorzitter,

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Motie 844 Mooiman (PVV) onderzoek naar bijen dodende insecticiden
- Motie 851 Klumpes (GroenLinks) toename bijenstand groene cirkel